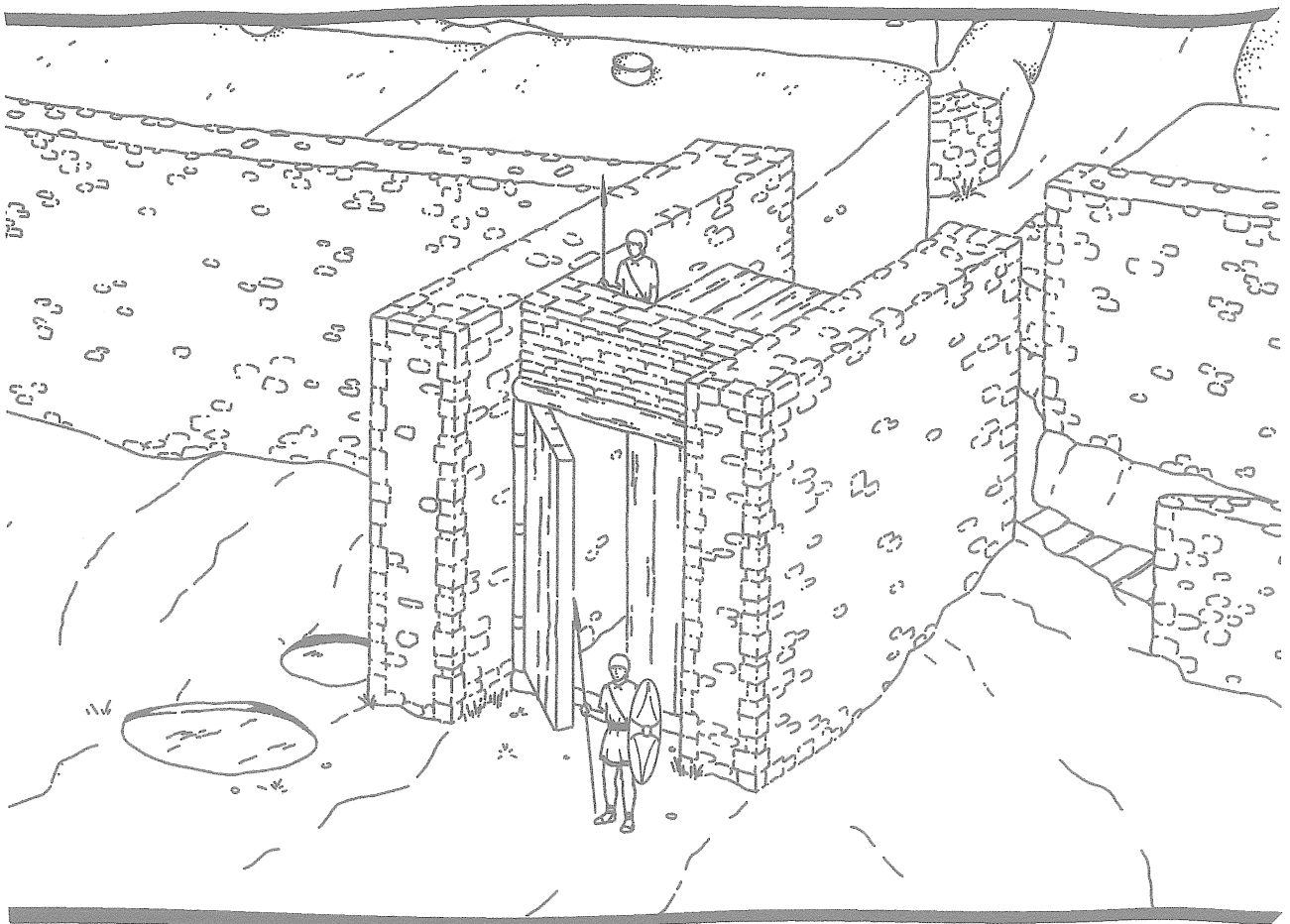

CONeixEMENT DEL MEDI SOCIAL DE CERDANYOLA

Servei de Patrimoni / Dinàmica Educativa

POBLAT IBÈRIC DE CAN'OLIVÉ

Ajuntament de
Cerdanyola del Vallès

Educació Secundària Obligatòria

Els ibers de Ca n'Olivé

Treball previ

A l'aula

Aquesta activitat et permetrà conèixer un dels llocs més antics de Cerdanyola, una cultura molt antiga i la ciència que ens permet saber-ne els trets principals. Algunes coses potser ja les saps, però per estar-ne segur et proposem que subratllis la resposta o respostes correctes a aquestes preguntes.

- On es troba el turó de Ca n'Olivé?

barri de Montflorit Serra de Galliners plana del Vallès Collserola

- Què és l'arqueologia?

una ciència una metodologia una filosofia un estil artístic

- La civilització ibèrica és una cultura:

romana romanitzada bàrbara preromana

- Què és el patrimoni cultural?

el llegat històric comú els béns municipals les activitats culturals

- Ara posa en comú amb els companys i companyes les respostes que has triat i consensueu-ne la resposta correcta. Rectifica la teva si cal.

Situació geogràfica

Per poder situar el jaciment arqueològic del poblat ibèric de Ca n'Olivé i conèixer les característiques de l'indret on es troba, treballarem amb el plànol de Cerdanyola. Vés amb compte perquè el tornarem a fer servir més endavant.

- Assenyala amb una fletxa el lloc on es troba el turó de Ca n'Olivé.

- Pinta de color:

- blau, la riera de Sant Cugat, el torrent dels Gorgs i el Riu Sec.

- verd, la serra de Collserola.

- vermell, el nucli urbà.

- marró, la resta de la plana.

El territori de Cerdanyola a l'època ibèrica

ST. QUIRZE DEL VALLÈS

SABADELL

L'arqueologia

L'arqueologia és una ciència històrica. Segur que ja ho sabies, però perquè en sàpigues més coses i et preparis pel que veuràs, et proposem els exercicis següents.

- Llegeix les definicions següents:

Arqueologia: És una ciència que estudia les cultures del passat mitjançant l'anàlisi i la interpretació dels vestigis materials que ens han deixat. És una font per a la història que no té com a objectiu recuperar objectes sinó descobrir-ne la història. Si bé aquesta ciència s'utilitza fonamentalment per als períodes més antics, es pot aplicar a qualsevol moment de la història.

Jaciment arqueològic: És un conjunt de restes i evidències de l'activitat humana que pot proporcionar informació d'interès històric si s'estudia seguint una metodologia arqueològica. Els jaciments arqueològics són el resultat d'un procés molt complex que està format per diverses fases que es materialitza en forma d'estrats.

Procés d'excavació: Comença amb la localització del jaciment utilitzant diferents tècniques. El mètode d'excavació és diferent segon l'època, però generalment es fa servir el principi bàsic de l'estratigrafia en què els estrats més antics estan a major profunditat i els més moderns a prop de la superfície. En sentit invers de com es van dipositar al llarg del temps, les capes (estrats) es van excavant i es recull tota la informació que proporcionen. Després s'analitzen totes les dades obtingudes.

Arqueòleg/a: És un titulat/a universitari, un historiador/a que té els coneixements necessaris per fer excavacions arqueològiques i per interpretar-ne les dades obtingudes, cosa que li permet reconstruir la història del jaciment.

- De tot el que has llegit, què és el que no sabies i t'ha sorprès?

És possible que durant la visita al poblat de Ca n'Olivé tinguis l'oportunitat de veure els arqueòlegs i les arqueòlogues realitzant els diferents treballs que comporta una excavació arqueològica.

- Prepara tres preguntes per fer una entrevista a un arqueòleg i escriu-les a la pàgina 15 del quadern. Sigues clar i concret. Pensa que potser no tornaràs a tenir aquesta oportunitat.

La Cultura ibèrica

La majoria de la gent sap molt poques coses de la cultura ibèrica tot i que va ser una civilització molt interessant. Aquesta part del treball et permetrà conèixer quan es va desenvolupar i els trets principals que van caracteritzar-la.

- L'historiador romà Estrabó va escriure sobre Ibèria i els seus habitants. Subratlla en el text següent els adjectius que fa servir per referir-s'hi. Creus que tenia una visió positiva o negativa?

“Em sembla que els que han comptat més de mil ciutats a Ibèria ho han fet perquè han anomenat ciutats alguns poblats grans, ja que la naturalesa del país no és adequada per donar vida a un gran nombre de ciutats, essent com és de misèrrima d'una situació excèntrica i d'un aspecte inculte. D'altra banda, ni el gènere de vida dels seus habitants ni les seves activitats, excepte, naturalment, les ciutats situades a la costa del Mare Nostrum, donen peu a això. Els pobladors dels poblats són salvatges i així ho són la majoria dels ibers”

- Llegeix el text següent i busca el significat de les paraules en negreta.

“El món ibèric neix a causa de les influències orientals (grecs i **fenicis**) sobre els **pobles indígenes**. Aquest impacte desenvoluparà un món amb marcades **innovacions** en tots els sentits (arquitectòniques, econòmiques, comercials, religioses) que caracteritzaran l'àrea mediterrània de la Península Ibèrica durant la segona meitat del primer mil·lenni abans de Crist”

A.D. (1995): El món ibèric català. MAC

pobles indígenes:

fenicis:

innovacions:

- Grecs i fenicis van arribar a la Península Ibèrica en vaixell per comerciar seguint la costa. Uneix amb una línia de color Grècia i la Península Ibèrica. Ara fes el mateix amb Fenícia, però usa un color diferent.

De les innovacions més importants de la cultura ibèrica destaquen el desenvolupament d'un urbanisme propi i de la metal·lúrgia del ferro, l'encunyació de moneda per a les activitats comercials, la introducció del torn en la fabricació de ceràmica i l'aparició d'una llengua pròpia que encara no sabem traduir, però de la qual en coneixem les equivalències de lletres i síl·labes. Com la seva llengua, el món ibèric va anar desapareixent a mesura que la societat ibèrica es va anar romanitzant. Un dels aspectes més importants d'aquesta romanització és l'adopció del llatí del qual provenen el català i el castellà.

- Escribe una frase curta utilitzant les diferents maneres de representar síl·labes o sons de l'alfabet ibèric.

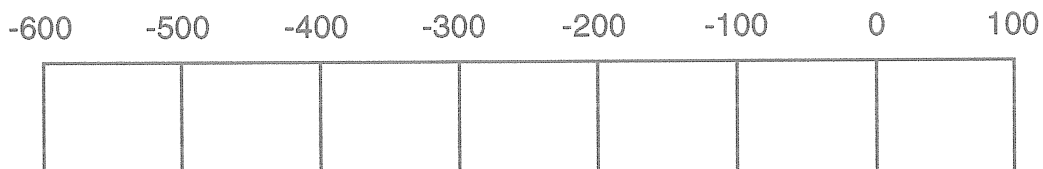
A	𐀀 𐀁 𐀂 𐀃 𐀄
Ba	I
Be	𐀅 𐀆 𐀇 𐀈 𐀉 𐀊 𐀋
Bi	𐀌 𐀍
Bo	𐀎 𐀏 𐀐 𐀑
Bu	𐀒
Ca, Ga	𐀓 𐀔 𐀕 𐀖
Ce, Ge	𐀗 𐀘 𐀙 𐀚 𐀛 𐀜 𐀝
Co, Go	𐀞 𐀟 𐀠 𐀡
Cu	𐀢 𐀣 𐀤
Da, Ta	X
De, Te	𐀥 𐀦 𐀧 𐀨 𐀩
Di, Ti	𐀪 𐀫 𐀬 𐀭 𐀮
Do, To	𐀯 𐀰 𐀱
Du, Tu	𐀲 𐀳 𐀴 𐀵
Tu (M)	𐀶 𐀷
E	𐀸 𐀹 𐀺 𐀻 𐀼 𐀽
Gi	𐀾 𐀿 𐁀 𐁁 𐁂 𐁃 𐁄
I	N 𐁅 𐁆
L	𐁇 𐁈 𐁉
M	V 𐁊 𐁋 𐁌 𐁍 𐁎 𐁏
N	N 𐁐
O	H 𐁑 𐁒 𐁓 𐁔
R	𐁕 𐁖 𐁗 𐁘
Ŕ	𐁙 𐁚 𐁛 𐁜 𐁝 𐁞
S	𐁟 𐁠 𐁡 𐁢 𐁣
Š	M 𐁤
U, V	𐁥 𐁦 𐁧 𐁨

- Busca i escriu el significat del mot romanització.

Situació en el temps

Ara que ja conèixes alguns dels trets principals de la cultura ibèrica, cal que la situis en els temps històrics representats per aquesta barra del temps. Sàpigues que es va desenvolupar entre mitjan del segle VI i mitjan del segle I abans de Crist.

- Pinta l'espai que ocupa la cultura ibèrica.
- Diferencia abans i després de Crist amb un fletxa.

El poblat ibèric de Ca n'Olivé

Ara que ja has fet un treball previ que t'ha permès situar en el temps i l'espai aquest lloc tan antic de Cerdanyola i que en coneixes els trets principals de la cultura a la qual pertany, et proposem endinsar-nos en la seva història abans de visitar-lo.

- El següent text ens parla del poblat de Ca n'Olivé. Hi trobaràs un breu resum sobre aquest jaciment arqueològic, però com podràs comprovar, hi manquen algunes paraules. Busca-les a la sopa de lletres, escriu-les al lloc corresponent i el podràs llegir bé .

*El poblat ibèric de Ca n'Olivé se situa, com ara ja saps, dins de l'àrea poblada per la dels laietans. Els habitants d'aquest nucli de grans dimensions, entre els quals hi havia famílies d'una posició social elevada, que exercien el control d'un territori ampli on hi havia camps de i petits poblats, tal com feien altres assentaments similars situats, també, en punts dominants de la **serralada litoral**, amb els quals mantenien relacions.*

*En època, el turó es va habitar entre mitjan segle VI i fins al segle I a.C. El primer poblat estava format per semiexcavades a la roca i arrenclerades una al costat de l'altra. Cap a finals del segle V i principis del IV a.C., es va fer una gran **reforma urbana**: els retalls de la roca es van reomplir per tal de nivellar la superfície i les cases es van fer més grans, amb diverses A finals del segle IV a.C., el poblat va viure el seu moment de màxim esplendor. A la darrerria del segle III a.C., s'inicià un nou procés de transformació urbana relacionat amb l'arribada dels a la **Península Ibèrica**, fet que comportarà una nova forma d'organització del territori. A conseqüència d'això, a mitjan segle I a.C, el poblat es va abandonar.*

H A R S T X I Q F S Z
T A Y G I Z M I O N C
U N B V T O E B B A H
O T R I B U Y C D M K
I L P N T U E R N O C
Q T O S P A I L I R A
T I B E R I C A C O B
N S T Y U W O I G U A
U T S A K I N I O D N
J W I U A R I S U N E
M I S W T Y J P F O S

- En el text hi ha unes quantes frases en negreta, discuteix-ne el significat amb els teus companys i companyes.

Treball durant la visita

Prepara't per conèixer una excavació arqueològica i endinsar-te en una ciutat que va estar habitada ara fa més de 2000 anys.

El lloc

Com pots comprovar el turó de Ca n'Olivé és un punt enlairat des del qual es té un gran control visual sobre l'entorn. És un lloc estratègic.

- Assenyala quins d'aquest elements físics pots veure des del turó

la plana del Vallès	Montserrat	el mar
el Montseny	la riera de Sant Cugat	la serralada litoral
Altres		

- Observa l'entorn i dedueix quins d'aquests elements favorables devien trobar els ibers per instal·lar-se en aquest lloc.

ben comunicat	assolellat	bona visibilitat sobre l'entorn
recursos forestals	proximitat al mar	zones conreables properes
caça	recursos marins	proximitat a un curs d'aigua

El poblat

A la pàgina següent trobaràs la planta i una reconstrucció hipotètica de la part del poblat que s'ha trobat al vessant sud del turó.

- Observa els dibuixos. Es va construir de forma planificada? SI NO

- Assenyala les frases que et permeten fer aquesta deducció

hi ha un sistema de clavagueram	les cases estan aparellades
hi ha una plaça	hi ha carrers

- Torna a mirar els dibuixos i les restes arqueològiques i digues quines d'aquestes afirmacions són verdaderes (V) o falses (F) sobre el poblat.

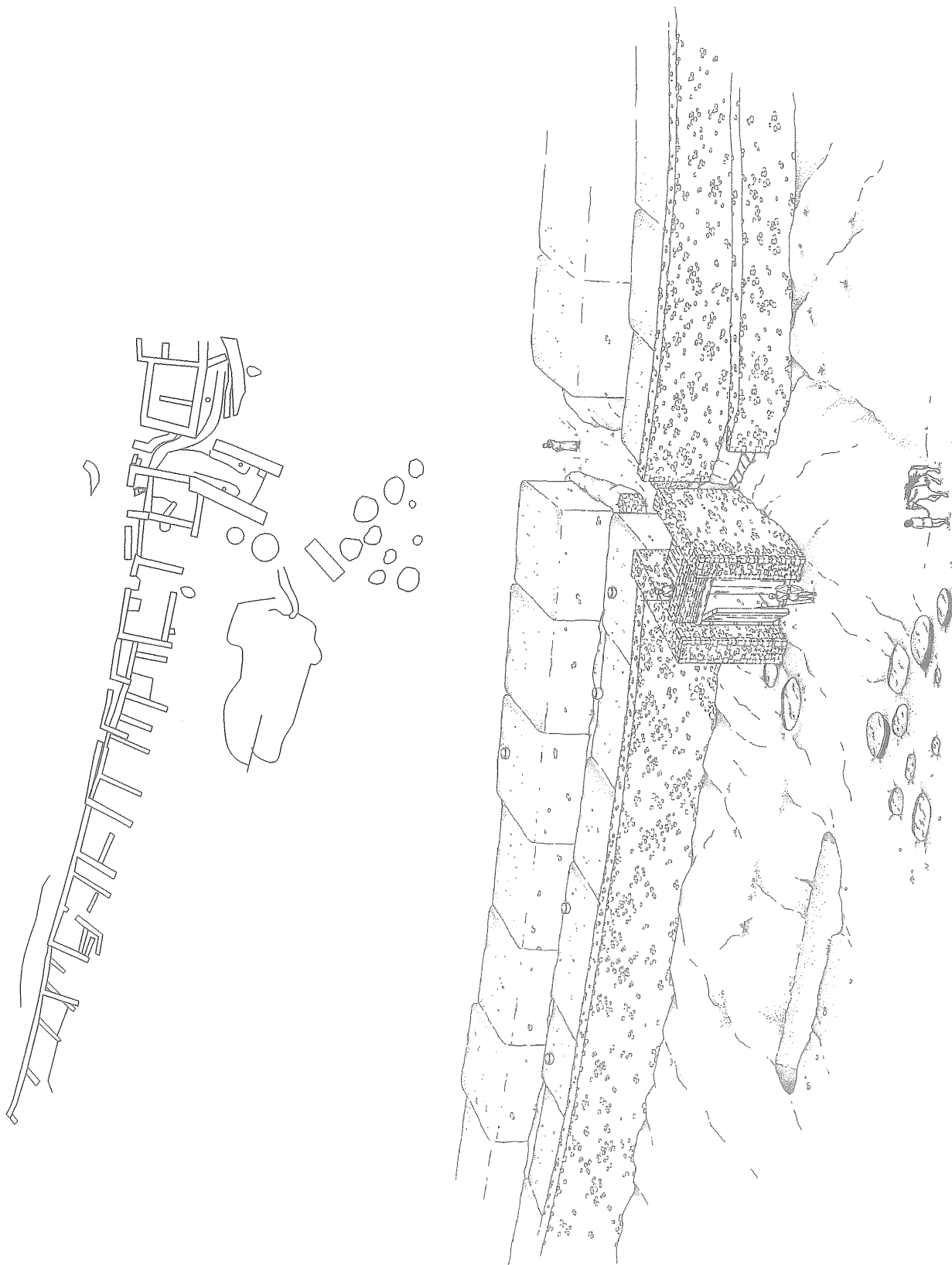
està al mig de la plana
les muralles estan al sud perquè es la zona més vulnerable
els desnivells del terreny es resolen amb terrasses

- Assenyala quins sistemes de defensa tenia.

terreny natural escarpat	muralla
porta per controlar l'accés	torres

Planta i reconstrucció de la zona sud del poblat

- Situa els punts cardinals a la planta del poblat.
- Assenyala el recorregut amb una línia i amb un cercle les parades.

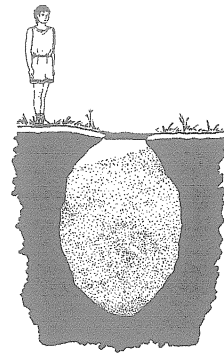
El camp de sitges

Situat a la part baixa del turó i a l'..... del poblat, el camp de sitges va usar-se entre els segles IV i I a.C. Està format per un nombre indeterminat de sitges de dimensions excavades a la roca, amb forma ovoide i boca que tapaven amb una llosa. A l'interior, s'emmagatzemaven, bàsicament, utilitzats en part per comerciar amb els i els cartaginesos i, més tard, amb els

- Omple els buits del text anterior amb l'opció més adient de cada parella.

exterior/interior
estreta/ample
grecs/egipcis

petites/grans
fruites/cereals
romans/visigots

El fossat

Situat a la part baixa del turó i excavat a la roca, el fossat forma conjunt amb l'accés monumental al poblat. Es va construir en el moment de màxim esplendor (finals del segle IV a.C.) i es va tapar amb les refomes urbanes de finals del segle III a.C. No és possible que tingués una funció estrictament defensiva si es té en compte el seu escàs recorregut.

- Com pots veure, els arqueòlegs encara no saben per què servia. Escull una de les possibilitats següents i pren les notes que et calguin perquè hauràs de justificar la teva hipòtesi quan tornis al centre.

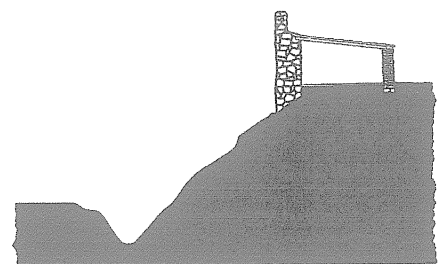
defensiva

cisterna

sortida d'aigües pluvials

decorativa

Notes:

Hipòtesi:

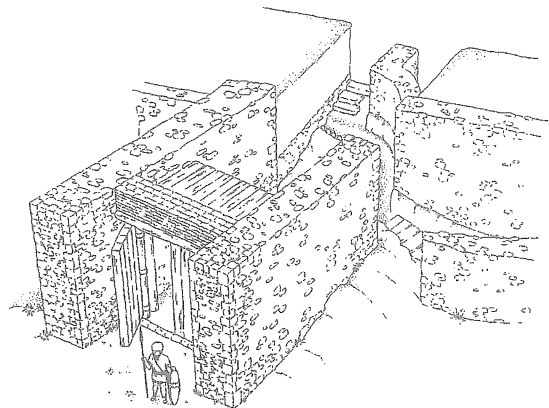
L'entrada monumental

Com el fossat, es va construir a finals del segle IV o a principis del segle III a.C., al mateix temps que el fossat. Originàriament estava cobert, es tancava amb un portal i tenia un espai de vigilància a la part superior. La forma de corredor, al final del qual hi ha la veritable porta d'entrada, permetia controlar l'accés a la zona habitada. També es podia accedir al corredor per una petita porta protegida per un mur i situada a la banda est per on passava una gran claveguera per a la sortida d'aigües del poblat.

- Observa bé el dibuix i digues quina funció devia tenir aquesta porta.

decorativa defensiva urbana

- Imagina que ets un iber/a. On et situaries tu en cas d'invasió per defensar el poblat?

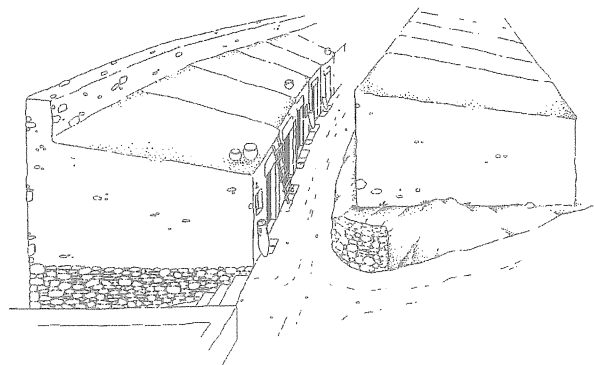
El carrer

Retallat en el pendent del turó, durant tota l'època ibèrica, va ser un dels carrers principals del poblat. Tot i que s'hi van fer certes modificacions, el traçat no ha canviat, encara que, originàriament, estava enllosat. Les cases de la banda baixa s'obrien al carrer i es comunicaven mitjançant diversos passos amb les que estaven situades més amunt.

- Ara mesurarem el carrer entre tots

llargada: amplada:

- Escribeu tres diferències respecte als carrers de les nostres ciutats.

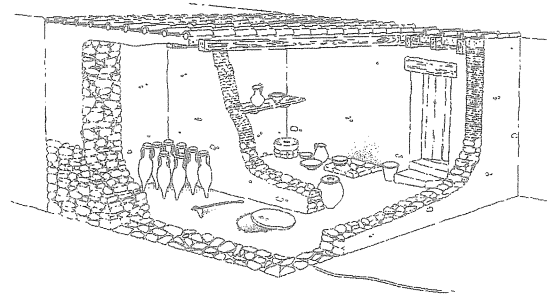
- Malgrat les diferències, creus que fa la mateixa funció?

SÍ NO

Els habitatges ibèrics

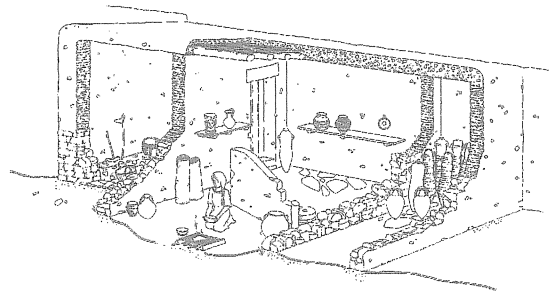
Casa de l'ibèric final (final del s. III a la primera meitat del s. I a. C.)

Habitatge de dimensions mitjanes format per dues habitacions a l'interior de les quals hi havia la llar de foc per cuinar o escalfar-se, una raconera, les lleixes per als estris domèstics i una sitja. Les parets tenien un sòcol de pedra a la part baixa sobre el qual es bastia la paret de tovot. El sostre, d'influència romana, era de tègula i ímbrex.

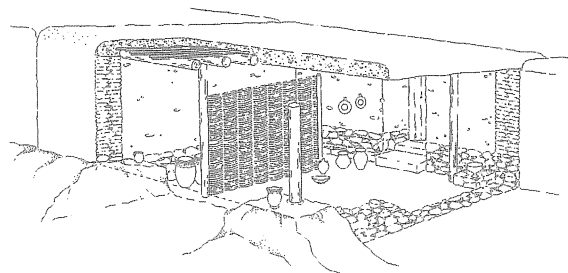
Casa de l'ibèric ple (finals del s. V a la segona meitat del s. III a.C.)

Habitatge de grans dimensions format per quatre habitacions que originàriament pertanyien a dues cases independents. Cadascun d'aquests espais servien per a una funció dins de l'organització de la casa: entrada (1), zona de treball (2), magatzem (3) i espai domèstic (4). Les parets eren de tovot i tenien un sòcol de pedra. El sostre estava fet amb brancatges coberts de fang que descansaven sobre grans bigues que, en algun cas, es reforçaven amb pals clavats a terra.

Habitació de l'ibèric antic (finals del s. VI a finals del s. V a.C.)

Espai de petites dimensions semiexcavat a la roca, que feia de sòcol de la paret de pedra i de tàpia sobre la qual descansava un sostre de brancatges enlluïts amb fang. Aquesta habitació, que tenia una orientació diferent de la de les cases dels períodes posteriors, podria formar part d'un habitatge que per mides i característiques constructives, estaria a cavall entre una cabana prehistòrica i una casa ibèrica.

- Encercla el tipus d'habitatge a què corresponen les cases ibèriques.

casa
pis

cova
plurifamiliar

tenda
unifamiliar

- Analitza les diferències constructives entre les tres cases. Per prendre mides, fes servir el pam i el peu.

	ibèric antic	ibèric ple	ibèric final
dimensions			
núm.habitacions			
tipus de teulada			
materials			
gruix murs (cm)			
superfície (m2)			
pals de sustentació			

- Com estan fetes les parets? Encercla la resposta correcta.

pedra

pedra i fang

fang

- Per què creus que només s'han conservat alguns pams de paret? És fàcil de deduir si has contestat correctament la pregunta anterior.

- Tenint en compte els materials constructius amb què feien les cases. Quins creus que devien tenir més a l'abast? Assenyala la resposta correcta i relaciona el material seleccionat amb el lloc de procedència.

fusta

sorra

pedra

argila

aigua

rierencs

canyes

platja

bosc de Collserola

plana del Vallès

riera de Sant Cugat

muntanyes de Collserola

L'excavació arqueològica

Després del treball previ que has realitzat i, a banda del que probablement ja sàbies, ara coneixes moltes coses sobre l'arqueologia. Però has vist mai treballar els arqueòlegs? Observa'ls i contesta les preguntes següents; perquè després puguis entrevistar-ne algun.

- Assenyala quina d'aquestes tasques estan fent.

excavar amb eines grosses

dibuixar

restaurar

altres

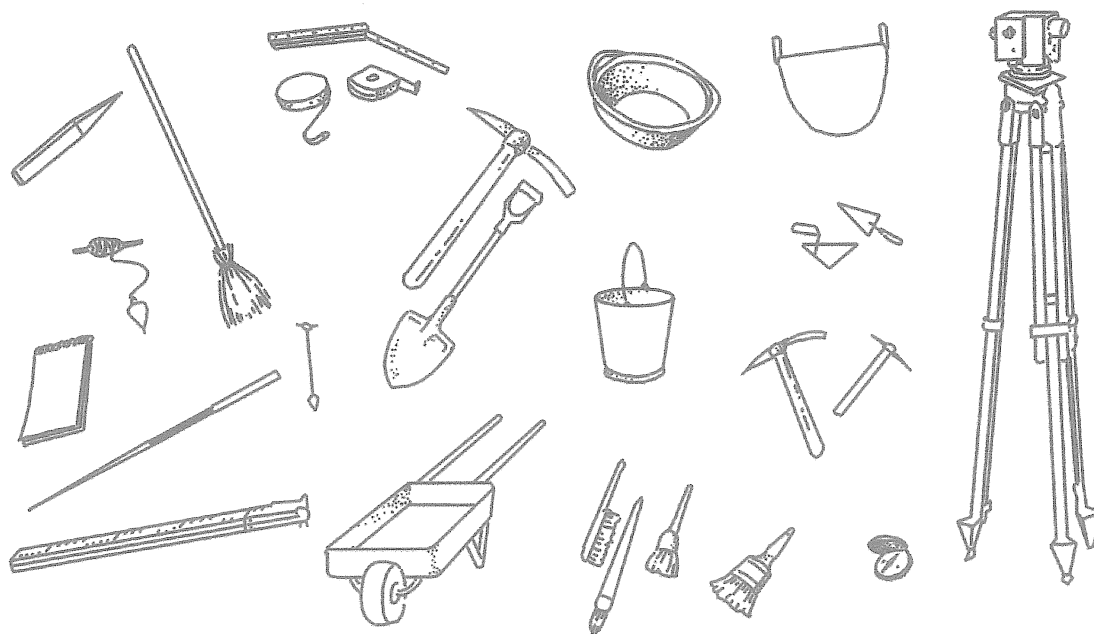
excavar amb eines petites

recollir mostres

omplir fitxes

Com pots veure fan servir tot un seguit d'eines, la majoria de les quals pots haver vist utilitzar als paletes en una obra. També n'hi ha que són pròpies dels topògrafs i dels dentistes.

- De totes les eines que tens dibuixades, encercla les que pots veure a l'excavació i escriu el nom que els correspon. Si no el saps pregunta'l.

-Després del que has vist, la feina d'arqueòleg/a et sembla:

interessant

curiosa

difícil

fàcil

divertida

- T'agradaria participar en una excavació arqueològica?

Entrevista a l'arqueòleg o arqueòloga

- Escribe las preguntas que has preparado i copia las respuestas que correspondan.

1ª

2ª

3ª

Treball posterior

Ara que ja domines força bé el tema de la cultura ibèrica i la història del poblat ibèric del Turó de Ca n'Olivé, et proposem un treball recordatori del que has fet i vist. Es tracta de fer una mica de recerca i, com a complement, que visitis la sala ibèrica dels museu de Ca n'Ortadó.

A l'aula

Si rumies una mica, t'adonaràs que encara hi ha coses que no saps i que les nostres formes de vida són en alguns aspectes semblants i d'altres molt diferents. Contesta les preguntes següents per tal de complementar els teus coneixements.

L'entorn natural

- Els arqueòlegs han trobat al poblat restes d'animals i trossos de fusta i llavors carbonitzats que ha estat possible identificar. Assenyala quines d'aquestes espècies encara podríem trobar actualment al nostre entorn.

fauna salvatge	fauna domèstica	conreus	flora
senglar	bou	ordi	alzina
cabirol	cavall	blat	roure
colom i perdiu	ovella	civada	bruc
garces	cabra	fava	arboç
rossegador	porc	lletia	tamariu
tuxó	gallina	mill	pi
mostela	gos		vern
cèrvol			graminies silvestres
conill i llebre			raïm silvestre
tortuga			
cargol			

El poblat

- Compara la teva ciutat amb el poblat de Ca n'Olivé. Podries dir tres diferències i tres similituds entre els dos llocs d'hàbitat?

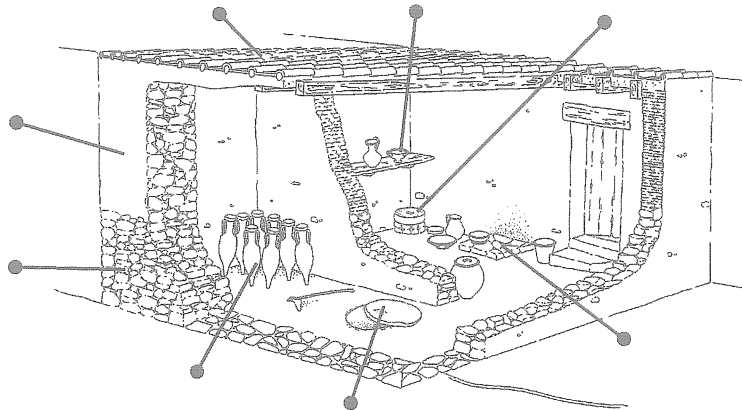
diferències

similituds

La casa

- Posa el nom de la llista corresponent als elements del dibuix de la casa ibèrica assenyalats.

llar de foc
àmfora
sòcol
tàpia
teulada
lleixa
sitja
molí

Els ibers

- Assenyala quines d'aquestes característiques els són pròpies.

són nòmades
viuen en cases
són agricultors i ramaders
les eines són de pedra i os

són sedentaris
viuen a l'aire lliure
són caçadors i recol·lectors
les eines són de metall

Les dones

- Fins no fa gaires anys, els historiadors s'han ocupat molt poc de les dones. Llegeix el text següent. Discutiu si el paper de la dona ibèrica és gaire diferent del de la dona actual.

“La importància de la dona en l'estructura sociopolítica ibèrica no depèn del seu sexe, sinó de l'estatus de cadascun dels individus. Les dones que pertanyien a l'aristocràcia o als grups gentilicis que exercien el poder disposaven de forces prerrogatives econòmiques, socials i honorífiques, com ho demostren els aixovars de les tombes, les informacions proporcionades per les fonts clàssiques i la iconografia....

La dona constituïa una part determinat de la força de treball, segons es pot veure pels càlculs demogràfics i de productivitat. Desenvolupava les tasques agropecuàries en un àmbit igual al de l'home, sobretot durant les èpoques de guerra, moment en què tot el treball el desenvolupaven elles”

A. D. (1999): La ruta dels ibers. Baula

Els costums funeraris

- Els ibers practicaven el ritual de la incineració. Busca i resumeix la definició d'aquestes dues formes d'enterrament.

Incineració:

Inhumació:

Conclusió

- Fes un glossari de 10 paraules que hagi après amb aquesta activitat.

- Fes un resum del poblat ibèric del Turó de Ca n'Olivé. Pots triar entre aquestes dues propostes:

- Història del poblat
- Descripció del jaciment

Recerca

Però el món no s'acaba a la nostra terra, ni la nostra història és la de tots els seus habitants. Arreu succeïen coses interessant: es feien descobriments, hi havia guerres, naixien personatges famosos, es desenvolupaven i desapareixien cultures i la gent vivia segons uns altres costums i practicava altres religions.

- Llegeix la taula següent on es recullen alguns aconteixements que van succeir metre els ibers vivien a Ca n'Olivé. Tria un tema que no estigui relacionat amb l'Europa occidental. Busca la informació i fes-ne un resum.

600 a.C.	400 a.C.	200 a.C.	1d.C.
600 construcció del temple del Sol al Sudan	334 neix Alexandre el Gran	100 neix Juli Cesar	0 neix Crist
563 neix Buda	330 s'inventa el rellotge d'aigua a Egipte	100 explador de l'art de la terracota a l'Índia.	1 neix la civilització Moxica al Perú
560 Lao-Tzu escriu la seva obra filosòfica (Xina)	290 fundació de la biblioteca d'Alexandria	100 es desenvolupa la tècnica del vidre bufat a Síria	33 mor Crist
559 Ciro II funda l'Imperi Persa	285 es construeix el primer far conegut a Faros (Egipte)	100 primera utilització dels estrebs a l'Índia	50 floreix la Cultura Nazca al Perú
551 neix Confuci	250 Àrsaces forma el regne part	85 s'inventa el molí d'aigua per a moldre gra (Grècia)	50 expansió del regne Axum d'Etiopia
550 els viatgers comencen a usar mapes	221 Qin S'hi Huangdi funda l'imperi xinès	30 Cleopatra se suïcida	50 s'usa per primer cop la ferradura (Itàlia)
510 fundació de la república romana	221 comença la construcció de la Gran Muralla xinesa	30 Virgili comença a escriure l'Eneida	79 el Vesubi destrueix Pompeia
500 origen de la Cultura Nok (Nigèria)	218 els romans desembarquen a Empúries	27 August és proclamat emperador romà	105 s'inventa el paper a Xina
440 Hipòcrates funda l'Escola de Medicina a Grècia			

Al museu

És molt possible que ja coneiguís el museu de Ca n'Ortadó, però ara el que et proposem és que el visitis per treballar un sol aspecte: els ibers de Cerdanyola. Per això hauràs de visitar només dues sales.

El territori ibèric

El territori de Cerdanyola va estar habitat durant l'època ibèrica per diferents grups que podràs situar amb l'ajut de la maqueta.

- Recupera el mapa de Cerdanyola de la pàgina 2 i situa-hi amb un número els jaciments arqueològics d'època ibèrica que pots localitzar a la maqueta. Ara, escriu el nom del jaciment amb el número que correspongui.

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-
- 6-
- 7-
- 8-

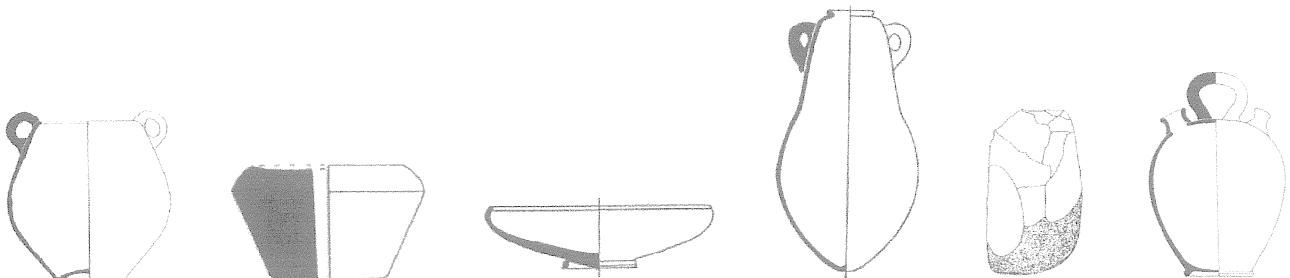
- On viuen els ibers respecte al medi físic de Cerdanyola? Tria un sol element.

als turons a la plana prop de cursos d'aigua prop de vies de comunicació

La sala dels ibers

En aquesta sala s'exposen objectes procedents dels principals jaciments arqueològics de Cerdanyola i es destaquen els seus trets principals

- Encercla els objectes ibèrics que pots trobar a les vitrines. Els altres pertanyen a altres èpoques.

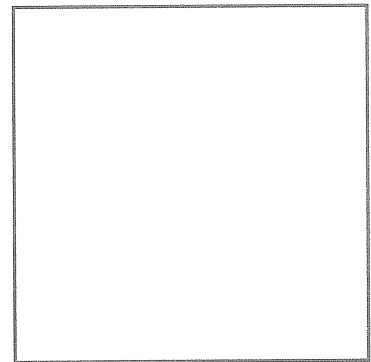
- Tria una vitrina i classifica els objectes que conté segons la seva funció:

taula domèstica cuinar ús personal treball armament

- Fes una creu al costat dels que no estiguin fets amb argila.

- Ara escull la peça que més t'agradi, fes-ne un dibuix i omple la fitxa

nom:
material:
cronologia:
funció:
descripció

- Busca un objecte fenici i un altre de grec i escriu-ne el nom.

fenici:
grec:

- Com explicaries la seva presència als jaciments ibèrics de Cerdanyola?

per casualitat pel comerç no ho sé

- Observa les escultures de lleó, escolta l'audio i encercla la part de l'animal a què corresponen.

cap panxa meitat davantera meitat posterior

- Llegeix els textos de l'exposició i encercla quin dels aspectes relacionats amb la cultura ibèrica es destaca.

comerç urbanisme agricultura

Si no vius a Cerdanyola

Ara ja saps que els ibers van habitar les nostres terres i que és segur que a la teva població hi ha restes arqueològiques d'època ibèrica. N'hi ha que potser no es poden visitar, però és possible trobar la informació en llibres o al museu d'història de la teva ciutat.

- Busca tota la informació que puguis sobre els jaciments arqueològics ibèrics de la teva població i fes-ne un resum. Si és possible visitar-los, fes-ho i il·lustra el teu treball amb alguna fotografia.

- Compara un dels jaciments que hagi trobat amb el poblat ibèric de Ca n'Olivé. Destaca els aspectes que més t'interessin (història, estat de conservació, etc.)